

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném v předsedkyně JUDr. Daniely Benešové a soudců JUDr. Zdeňka Stibrála a Mgr. Richarda Tomana ve věci žalobce **V. K.**, nar. xxx, bytem xxx, zastoupeného JUDr. Pavlem Reiserem, advokátem, sídlem v Plzni, Mikulášská 9, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, o 101.963,50 Kč, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 č.j. 41 C 428/2008-43 z 15.listopadu 2010,

t a k t o :

- I. Odvolání žalované co do částky 1.279,25 Kč se **o d m í t á**.
- II. Co do částky 56.000,- Kč a ve výroku o nákladech řízení se **p o t v r z u j e**.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 22.918,80 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Pavla Reiser, advokáta.

O d ů v o d n ě n í

Soud I. stupně rozsudkem uložil žalované zaplatit žalobci 57.279,25 Kč a náklady řízení, co do částky 44.684,25 Kč žalobu již pravomocně zamítl. Žalobce požadoval po žalované náhradu škody vzniklé nezákonným trestním stíháním sestávající jednak z částky 1.963,50 Kč jako části skutečné škody - náhrady (doplatku) za právní zastoupení v trestním řízení, jednak z částky 100.000,- Kč jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jež mu vznikla trestním řízením.

Vyšel ze zjištění, že vůči žalobci bylo trestní stíhání zahájeno usnesením z 16.5.2005 pro trestný čin ublížení na zdraví dle § 224 odst. 1, 2 trestního zákona, rozsudkem okresního soudu 24.2.2006 byl uznán vinným, k jeho odvolání krajský soud rozsudek změnil (de facto potvrdil), tyto rozsudky byly zrušeny soudem dovolacím a následně soud I. stupně žalobce zprostil obžaloby, čímž jeho stíhání ke dni 27.9.2007 pravomocně skončilo. V řízení byl žalobce zastoupen advokátem (jehož zjištění úkony právní služby byly podrobně popsány). Žalobce uplatil nárok u žalované 19.11.2007, přičemž byl odškodněn jen u části skutečné škody.

Žaloba je důvodná u skutečné škody co do částky 1.279,25 Kč, co do částky 684,25 Kč nikoli. U nemajetkové újmy vycházel soud I. stupně z toho, že kauza byla medializována, žalobce byl odvolán z funkce ředitele společnosti a v období od 1.1.2006 do 14.1.2007 byl nezaměstnaný (evidován jako uchazeč o zaměstnání), přičemž trestní stíhání mu komplikovalo hledání nového zaměstnání, stíháním byl hluboce otřesen, prožíval vypětí a stres, což vedlo ke zhoršení jeho zdravotního stavu.

Při právním posuzování nároku vyšel z toho, že čl. II zákona č.106/2006 Sb. (kterým byl novelizován zákon č. 82/98 Sb. a zavedena možno požadovat náhradu nemajetkové újmy) umožňoval náhradu této újmy (s výjimkou újmy za nepřiměřenou dobu řízení) jen při újmě vzniklé po účinnosti zákona. Ústavní soud ČR však v nálezu sp.zn. II. ÚS 1191/08 shledal, že ustanovení znevýhodňuje jednu skupinu poškozených, ačkoli základní právo na lidskou důstojnost, k jehož realizaci má zákon sloužit, zaručuje Listina základních práv a svobod všem osobám, zejména pak ve vztahu stát – jednotlivec. Nezákonné trestní stíhání znamená značný zásah do osobnostních práv jedince (IV. ÚS 428/05) a je tedy třeba i v takovém případě zvažovat možnost odškodnění nemajetkové újmy. Tento názor převzal soud I. stupně a shledal, že došlo ke značnému zásahu do osobnostních práv žalobce, zejména do práva na zachování cti a dobré pověsti, tudíž nepostačí pouhé konstatování porušení práva, nýbrž je třeba poskytnout i odškodnění v penězích. Za přiměřenou částku odškodnění označil 2.000,- Kč za každý měsíc trestního stíhání, což při 28 měsících činí 56.000,- Kč.

Žalovaná podala proti rozsudku včasné odvolání. Odvolání směřovalo proti vyhovujícímu výroku s tím, že podle jejího názoru by postačovalo jen konstatování porušení práva. Z hlediska údajných následků stíhání pro žalobce považuje skutkový stav za nedostatečně prokázaný. Finanční zadostiučinění judikatura považuje za odpovídající tehdy, jestliže ke snížení důstojnosti a vážnosti osoby ve společnosti došlo ve značné míře a fyzická osoba újmu pociťuje jako závažnou (rozhodnutí Nejvyššího soud ČR sp.zn. 30 Cdo 4044/2007). To se žalobci nepodařilo prokázat, zejména u tvrzení, že mu stíhání komplikovalo hledání nového zaměstnání ani u zhoršení zdravotního stavu, když sám uvedl, že se neléčil a žádné lékařské potvrzení předloženo nebylo. Co se týče medializace případu, mohl následně sám zjednat nápravu a požádat média o zveřejnění výsledku řízení. Výše odškodnění nebyla odůvodněna a není v relaci s výší odškodňování za nepřiměřenou dobu řízení. Poukazovala na rozhodnutí Krajského osudu v Praze, který použil srovnání s náhradou pozůstalým osobám dle § 444 odst. 3 o.z. a proto postupoval obdobně jako u odškodnění za nepřiměřenou dobu řízení (15.000,- Kč za každý rok řízení s případným zvýšením). Pak by v úvahu mohlo připadat odškodnění maximálně ve výši 30.000,- Kč.

Žalobce navrhl odvolání odmítnout jako nedůvodné, neboť žalovaná bagatelizuje následky, které mu vznikly. Poukázal na to, že stíhání bylo ukončeno až po dovolání u Nejvyššího soudu, žalobce měl evidováno odsouzení v rejstříku trestů. Požadoval v podstatě symbolickou částku, jež se v přiznané výši blíží nákladům řízení, ač jde o podstatně významnější věc. Soud I. stupně rozhodnutí přehledně odůvodnil a žalobce je považuje za správné.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek dle § 212a odst. 1, 5 o.s.ř. jednáje v nepřítomnosti omluvené žalované, přičemž shledal, že je třeba zopakovat jeden z provedených důkazů a doplnit dokazování o jeden další. Soud I. stupně totiž mimo jiné čerpal svá zjištění k újmě vzniklé žalobci z dopisu jeho manželky J. K., aniž by tento důkaz provedl (alespoň dle protokolů o jednání) a nečerpal žádná zjištění z obsahu svědecké výpovědi dcery žalobce, ačkoli tento důkaz provedl. Jelikož přitom šlo o důkazy ke skutečnostem, k nimž soud I. stupně provedl i jiné důkazy, byly splněny podmínky § 213 odst. 3, 4 o.s.ř. k takovému postupu. U svědecké výpovědi dcery žalobce shledal jako postačující provést důkaz protokolem o její výpovědi.

Z dopisu manželky žalobce zasláno soudu (ve spojení s dalšími důkazy) lze mít za prokázáný závěr, že trestní stíhání žalobce těžce nesl a v souvislosti s tím prožíval značné duševní vypětí. Obdobně vypověděla i jeho dcera MUDr. V. K., která popsala zhoršování duševního stavu žalobce, který byl posléze xxx xxx, uzavřený, bez energie, s pocitem viny, že nemůže zabezpečit rodinu .

Jinak s odvolatelkou lze souhlasit v tom, že nebylo exaktně prokázáno zhoršení zdravotního stavu v podobě konkrétní klinické diagnózy, je ovšem známo, že dlouhodobé duševní vypětí spojené s negativními pocity rozhodně kondici organismu neprospěje a může na případné zhoršení zdraví i v době budoucí mít vliv, byť jej často nebude možné dobře prokázat. Nebylo také najisto prokázáno, zda k ukončení pracovního poměru žalobce (jako ředitele) došlo právě z důvodu trestního stíhání, nicméně nepochybně tu byl mediálně sledovaný incident v provozovně řízený žalobcem, je to tedy přinejmenším možné (mohlo jít o jeden z důvodů). Následná nemožnost získat zaměstnání mohla mít také různé příčiny (např. i věk žalobce), nicméně je zřejmé, že probíhající trestní stíhání či záznam v rejstříku trestů mohl být a pravděpodobně byl příčinou některých neúspěchů při hledání nového zaměstnání. Předmětem odškodnění tu je – jak odvolatelka správně uvádí – především zásah do osobnostní sféry poškozeného v důsledku trestního stíhání (zde i odsouzení), který se může projevat různým způsobem a v různé intenzitě, včetně konkrétních a rozdílných individuálních dopadů. Řada z těchto aspektů (např. dopady na psychiku, duševní a mentální pohodu) je obtížně dokazatelná, někdy dokonce exaktně nedokazatelná, přesto však existující.

Právě atributy, na které odvolatelka poukazuje, tedy snížení důstojnosti a cti, resp. vážnosti ve společnosti, byly u žalobce prokázány ve značné míře, k níž přispěla též medializace případu. Nelze s odvolatelkou souhlasit v tom, že by pozdější tiskové vysvětlení konce případu (pokud by bylo možné) mohlo tuto situaci napravit. Jednak by nic nezměnilo na tom, že část veřejnosti měla po danou dobu o žalobci představy zločince, jednak taková představa často přetrvává i po vysvětlení, neboť lidé si často posléze budou pamatovat s odstupem času již jen to, že daný

člověk měl nějaké problémy se zákonem. K tomu přistupuje okolnost, že žalobce žije v městě menším než Praha, kde se lidé podstatně více znají a dopady poškození pověsti jsou citelnější. Proto je správný závěr soudu I. stupně, že újmu žalobce prožíval jako závažnou, což vyžaduje odškodnění v penězích.

Odvolací soud v zásadě nemá výhrad k metodě použité soudem I. stupně ke stanovení výše nemajetkové újmy, tedy srovnáním s nemajetkovou újmou poskytovanou při odškodnění nepřiměřené délky řízení, byť nepůjde o metodu jedinou možnou. Podstatné je však především to, zda se poškozeného dostane spravedlivého odškodnění. V daném případě se odvolací soud shledal, že odškodnění soudem poskytnuté okolnostem případu odpovídá. K námitce žalované nutno uvést, že újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení (kde kalkuluje pouze se základní výší odškodnění dopadající na běžné případy) bude zpravidla podstatně menší, než újma způsobená nezákonným trestním stíháním, kde judikatura ESLP dovozuje vysoký stupeň dotčení osobnostních práv jedince.

Jelikož správně soud I. stupně rozhodl i o nákladech řízení, odvolací soud dle § 219 o.s.ř. rozsudek ve výrocích o věci samé a nákladech řízení potvrdil. Co se týče částky 1.279,25 Kč, vycházel odvolací soud z nesprávné interpretace rozsahu odvolání. V této části nebyl rozsudek odvoláním napaden. Usnesení o odmítnutí odvolání je tedy nesprávné a výrok o odmítnutí odvolání v této části je proto nadbytečný.

S ohledem na plný úspěch žalobce v odvolacím řízení uložil odvolací soud žalované povinnost zaplatit žalobci náklady řízení v něm vzniklé (§ 142 odst. 1 o.s.ř.). Jde o náklady právního zastoupení sestávající z odměny advokáta ve výši 16.820,- Kč, 2 paušálních náhrad hotových výdajů po 300,- Kč , nákladů cesty z Plzně do Prahy a zpět autem. Ty při vzdálenosti 200 km, průměrné spotřebě auta 5,5 l benzínu na 100 km a ceně benzínu 30,80 Kč/l činí 1.079,- Kč. Dále advokátu náleží náhrada za ztrátu času touto cestou ve výši 600,- Kč. Součet všech uvedených částek byla dále zvýšen o 20% DPH.

P o u č e n í : Proti potvrzující části rozsudku je dovolání přípustné jen v případě, že dovolací soud shledá, že má po právní stránce zásadní význam. Pro takový případ je lze podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR v Brně podáním u soudu I. stupně.

V Praze dne 15. června 2011

JUDr. Daniela B e n e š o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Petr Šístek